

تاثیر منفی حذف مالیات بر ارزش افزوده مناطق آزاد بر توسعه بندر چابهار

معافیت‌ها در قوانین بالادستی به عنوان مشوق سرمایه‌گذاری در راستای ارتقای ضریب توسعه یافتگی در مناطق کم‌برخوردار و در حال توسعه با هدف تشویق سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان جهت فعالیت در نواحی دور از مرکز با احتساب هزینه‌های جابجایی انتقال کالا و تجهیزات و ایجاد توازن نسبت به سایر مناطق برخوردار لحاظ و اجرا می‌شود.

«معافیت‌های مالیاتی» نیز از اعم از مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر درآمد بر اساس قوانین تشکیل و چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی کشور به عنوان مشوق‌های معافیتی موجب تحریض فعالان اقتصادی و ذینفعان جهت فعالیت در محدوده مناطق آزاد تجاری_صنعتی و ویژه اقتصادی و محرک ایجاد کسب و کارهای اقتصادی و توسعه در مناطق آزاد خواهد بود.

به موازات بهره‌برداری از فاز اول طرح توسعه بندر شهید بهشتی چابهار و ایجاد زیرساخت‌ها و روساخت‌های بندری و تامین تجهیزات استراتژیک تخلیه و بارگیری؛ بسته‌های تشویقی_تخفیفی هدفمند و معافیت‌های متنوع در حقوق، عوارض و هزینه‌های بندری وارده بر کالا، کانتینر و کشتی توسط سازمان بنادر و دریانوردی تصویب و ابلاغ شد. ماحصل این اقدام کاهش هزینه صادرات، ترانزیت و واردات کالا از طریق بندر چابهار و اشتیاق خطوط کشتیرانی جهت فعالیت در این بندر است، به‌طوری‌که افزایش قابل توجه در ترانزیت، صادرات و واردات کالای غیر نفتی طی سال گذشته از نتایج این اقدامات است.

پر واضح است امکانات و زیرساخت‌های بندری و اعمال تخفیفات در هزینه‌ها و تعرفه‌های بندری از شروط لازم برای تشویق ذی‌نفعان بندری جهت فعالیت در یک بندر تجاری است، اما بهره‌مندی یکسان از قوانین با برخورداری از گزاره تثبیت به‌ویژه معافیت‌های مالیاتی در شرایط رقابتی با بنادر داخلی و منطقه شرط کافی و کامل برای افزایش رقابت پذیری بندر خواهد بود.

تصویب قوانین بدون در نظر گرفتن مزیت‌های رقابتی موجب ایجاد ناهماهنگی و عدم توسعه متوازن در نتایج اجرای برنامه‌های عملیاتی و مغایر با سیاست‌های کلی نظام خواهد شد. موضوعی که با ابلاغ قانون بودجه 1400 و حذف معافیت مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد تجاری_صنعتی موضوع بندت تبصره 6 قانون بودجه به دلیل عدم برخورداری طیف وسیعی از ذی‌نفعان بندری شامل صاحبان کالا، صادرکنندگان، خطوط کشتیرانی، صاحبان کشتی و کانتینر از معافیت‌های موضوع قانون تشکیل و چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری باعث شده تا مزیت رقابتی بندر چابهار در مقایسه با سایر بنادر کشور و منطقه کاهش و تمامی تلاش‌های انجام گرفته جهت فعالسازی بندر چابهار در زمینه توسعه بازار و افزایش ترافیک کالا و کشتی بلا اثر شود.

با اجرای قانون حذف مالیات بر ارزش افزوده در محدوده بنادر آزاد شهید بهشتی و شهید کلاتری هزینه انجام خدمات دریایی و بندری به میزان 9 درصد افزایش خواهد یافت. این در حالی است که سازمان بنادر و دریانوردی با رویکرد توسعه سواحل مکران و فعالسازی محور شرق در راستای منویات مقام رهبری از بخش عمده‌ای از درآمدهای خدمات بندری و دریایی به نفع فعالان اقتصادی و ذی‌نفعان بندری صرف نظر کرده است.

همانگونه اشاره شد تاثیر حذف مالیات بر ارزش افزوده به‌صورت مستقیم بر افزایش هزینه بندری و دریایی مشهود است؛ به عنوان مثال هزینه مالیات بر ارزش افزوده برای انجام خدمات دریایی و بندری برای یک فروند کشتی حامل 65 هزارتن غلات 240 میلیون تومان بر صاحب کالا و خط کشتیرانی هزینه‌های مازاد تحمیل خواهد کرد.

همچنین در صورت اعمال مالیات بر ارزش افزوده در تعرفه خدمات بندری و دریایی هزینه‌های تخلیه 260 دستگاه کانتینر از شناور 62 میلیون تومان در بندر چابهار نسبت به قبل از ابلاغ قانون بیشتر خواهد بود. با امعان نظر به عدم توسعه ساختارهای حمل و نقل

زمینی استان متناسب با زیر ساخت‌های بندری و همچنین عدم بهره‌مندی از زیرساخت‌های ریلی در پسرکرانه‌های بندری چابهار تسهیل اجرای قوانین و بهره‌مندی از مزیت‌هایی معافیتی در قوانین با تاکید بر استفاده از مزیت‌های نسبی منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار جهت افزایش توان رقابتی بنادر شهید بهشتی و شهید کلاتری در مقایسه با سایر بنادر برخوردار کشور از ضروریات است.

با این تفاسیر ضروری است هرچه سریع‌تر نسبت به لغو قانون مذکور برای بنادر شهید بهشتی و کلاتری یا پیگیری تصویب قانون تبدیل بنادر شهید بهشتی و شهید کلاتری به منطقه ویژه اقتصادی بندری جهت بهره‌مندی از معافیت‌های مالیات بر ارزش افزوده در خدمات بندری و دریایی اقدامات لازم به عمل آید.

بهروز آقایی- مدیرکل بنادر و دریانوردی سیستان و یلوچستان

